

Súd: Okresný súd Bratislava IV
Spisová značka: 14P/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1420201492
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kalata
ECLI: ECLI:SK:OSBA4:2022:1420201492.7

Uznesenie

Okresný súd Bratislava IV v Bratislave, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: N. bytom u matky, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, dieťa rodičov: matka - T., zastúpená JUDr. Barborou Vrbovou, advokátkou, so sídlom Wilsonova 6, Bratislava a otec - Z. o návrhu navrhovateľky - starej matky maloletej: W. na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

I. N a r i a d ť u j e neodkladné opatrenie tohto znenia:

Matka je p o v i n n á zabezpečiť kontakt maloletej s navrhovateľkou - starou matkou maloletej každý prvý pondelok v kalendárnom mesiaci stredoeurópskeho času od 13:15 hod. do 13:30 hod. prostredníctvom videohovoru prostredníctvom komunikačnej aplikácie Skype.

Matka je povinná v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia oznámiť starej matke prihlasovacie údaje k umožneniu skypového kontaktu s maloletou.

II. V ostatnom rozsahu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Písomným podaním doručeným Okresnému súdu Bratislava IV dňa 04.05.2020 sa navrhovateľka domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým súd nariadi matke maloletej, aby po technickej stránke umožnila prostredníctvom videohovoru nerušený a bezporuchový kontakt navrhovateľky s maloletou tak, že jej zavolá cez aplikáciu Skype na meno R., prípadne cez Messenger na meno R. alebo cez Viber a WhatsApp na číslo: XXXXX XXX XXX XXX: v párnom týždni každú sobotu a v nepárnom týždni každú nedeľu vždy o 10:00 hod. miestneho času a nechá maloletú bez akéhokoľvek zasahovania komunikovať s navrhovateľkou vždy od 10:00 hod miestneho času do 10:20 hod. miestneho času (v SR cca od 16:00 hod. do 16:20 hod.). V prípade, že sa videohovor z rôznych dôvodov na strane matky maloletej neuskutoční, matka maloletej je povinná videohovor umožniť za rovnakých podmienok v náhradnom termíne, najneskôr v lehote 6 dní.

2. Navrhovateľka svoj návrh odôvodnila tým, že ako stará matka maloletej je na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 21.11.2016, č.k. 25P/99/2016-44, oprávnená stretávať sa s maloletou N. každý nepárny kalendárny týždeň vo štvrtok v čase od 16:00 hod. do 18:00 hod. a každý párný kalendárny týždeň v utorok a v piatok v čase od 16:00 hod. do 18:00 hod. s tým, že si maloletú prevezme a po ukončení styku odovzdá v mieste bydliska maloletej a matka je povinná maloletú na styk riadne pripraviť. Rozsudok nadobudol dňa 01.02.2017 právoplatnosť. Matka maloletej však uvedené rozhodnutie nerešpektuje a zdržiava sa s maloletou v zahraničí v USA, kam vycestovala na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 01.08.2018, č.k. 25P/141/2018 -15, ktorým súd nahradil súhlas otca maloletej a povolil vycestovanie maloletej do USA na dobu najviac 90 dní tak, že termín odchodu bude najneskôr 01.08.2018 a termín návratu najneskôr do 30.11.2018. Maloletá sa odvtedy s matkou na Slovensko nevrátila. Navrhovateľka podala v tejto súvislosti návrh na výkon rozhodnutia (konanie je vedené na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 56Em /2/2019). Vzhľadom

k tomu, že konanie o výkon rozhodnutia môže trvať veľmi dlho, je daná naliehavá potreba riešenia situácie, ktorá neznesie odklad pre nebezpečenstvo, ktoré inak hrozí záujmom maloletej. Napriek súdnej úprave styku naďalej pretrvávajú stav, že sa nemôže stretávať s maloletou, v dôsledku konania matky, ktorá ju neoprávnene proti vôli otca a jeho rodiny zadržáva v cudzine. Toto môže mať následky najmä na psychike maloletej a môže to narušiť jej ďalší prirodzený vývoj, pretože bola odtrhnutá od otca a jeho rodiny z prostredia, v ktorom od narodenia vyrastala. Maloletá má právo na zachovanie svojej totožnosti a rodinných vzťahov s príbuznými zo strany otca. Matka maloletej nerešpektuje právo maloletej na rozvíjanie pozitívnych vzťahov s ňou, nereflektovala ani na návrh, aby umožnila ich kontakt prostredníctvom internetu. Viacnásobné pokusy a návrhy matka odignorovala. Tento návrh na komunikáciu cez internet zohľadňuje časové pásma, vek maloletej, jej školské povinnosti a voľnočasové záujmy.

3. Okresný súd Bratislava IV rozhodol o návrhu starej matky na nariadenie neodkladného opatrenia uznesením č.k.14P/1/2020-12 zo dňa 18.05.2020 tak, že nariadil neodkladné opatrenie, v zmysle ktorého je matka povinná zabezpečiť kontakt maloletej s navrhovateľkou - starou matkou maloletej prostredníctvom aplikácie prenášajúcej obraz a zvuk každú prvú sobotu v mesiaci v čase od 10:00 hod. do 10:20 hod. miestneho času v bydlisku maloletej. Vo zvyšku návrh navrhovateľky zamietol a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

4. Na základe odvolania navrhovateľky zo dňa 04.06.2020 Krajský súd v Bratislave uznesením č.k.11CoP/325/2020-150 zo dňa 11.12.2020 uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č.k.14P/1/2020-12 zo dňa 18.05.2020 o neodkladnom opatrení zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uvedené rozhodnutie odvolací súd odôvodnil tým, že podľa § 39 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len „ZMPSaP“), právomoc slovenských súdov vo veciach starostlivosti o maloletých je daná, ak má maloletý na území Slovenskej republiky svoj obvyklý pobyt alebo jeho obvyklý pobyt nemožno určiť. Podľa § 39 ods. 3 ZMPSaP, ak právomoc slovenského súdu vo veciach starostlivosti o maloletých nie je daná, slovenský súd urobí len opatrenia potrebné na ochranu osoby alebo majetku maloletého a upovedomí o tom príslušný orgán štátu obvyklého pobytu maloletého. Opatrenia prijme súd podľa slovenského hmotného práva. Odvolací súd poukázal na potrebu skúmať v každom štádiu konania, či sú splnené podmienky, za ktorých môže súd konať vo veci. Odvolací súd konštatoval, že v danom prípade súd prvej inštancie neskúmal, či má právomoc na konanie a rozhodovanie o podanom návrhu navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia. Je nesporné, že v danej prejednávanej veci ide o konanie s cudzím prvkom, keď z obsahu spisu vyplýva, že maloletá sa od augusta 2018 spolu s matkou zdržiava v Spojených štátoch amerických, pričom od 01.12.2018 sa tam maloletá nachádza bez súhlasu otca, resp. bez rozhodnutia súdu nahradzujúceho jeho súhlas. V tejto súvislosti odvolací súd upozornil na obsah pripojeného spisu Okresného súdu Bratislava IV, vo veci návrhu matky o nahradenie súhlasu otca s vyťahovaním maloletej na územie Spojených štátov amerických, sp.zn. 13P/13/2019, kde sa na č.l. 192 nachádza úradný záznam zo dňa 09.07.2020, v zmysle ktorého pracovníčka Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže, pani I., pri telefonickom kontakte so súdom prvej inštancie uviedla, že návratové konanie týkajúce sa maloletej v Spojených štátoch amerických neprebíha, keďže otec pred odchodom maloletej na územie Spojených štátov amerických k tejto nevykonával opatrovnícke právo, a teda neboli splnené podmienky na návrat maloletej podľa Dohovoru. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd dospel k záveru, že postupom súdu prvej inštancie, ktorý neskúmal, či má právomoc konať vo veci, došlo k procesnej vade a porušeniu práva účastníka konania na spravodlivý proces v zmysle § 389 ods. 1 písm. a), b) Civilného sporového poriadku. V ďalšom konaní je úlohou súdu prvej inštancie po zistení a zadovážení dôkazov vzťahujúcich sa k pobytu maloletej na území Slovenskej republiky, resp. vyhodnotení jej pobytu v Spojených štátoch amerických posúdiť svoju právomoc na konanie, v prípade ustálenia právomoci za splnenia zákonných podmienok opätovne rozhodnúť o návrhu navrhovateľky a dôvody svojho rozhodnutia uviesť v jeho písomnom vyhotovení, a to aj pokiaľ ide o otázku jeho právomoci na konanie.

5. Podľa § 39 ods. 1 zákona č.97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, právomoc slovenských súdov vo veciach starostlivosti o maloletých je daná, ak má maloletý na území Slovenskej republiky svoj obvyklý pobyt, jeho obvyklý pobyt nemožno určiť alebo je občanom Slovenskej republiky.

6. Podľa § 39 ods. 3 zákona č.97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, ak právomoc slovenského súdu vo veciach starostlivosti o maloletých nie je daná, slovenský súd urobí len opatrenia potrebné na ochranu osoby alebo majetku maloletého a upovedomí o tom príslušný orgán štátu obvyklého pobytu maloletého. Opatrenia prijme súd podľa slovenského hmotného práva.

7. Podľa § 324 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

8. Podľa § 325 ods. 1 Civilného sporového poriadku, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

9. Podľa § 329 ods. 1, prvá veta Civilného sporového poriadku, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

10. Podľa § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

11. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Na základe uvedeného súd opätovne rozhodol o návrhu navrhovateľky - starej matky maloletej o úprave styku s maloletou prostredníctvom navrhovaného neodkladného opatrenia s tým, že sa vzhľadom na bydlisko maloletej v zahraničí, primárne zaoberal otázkou právomoci súdu vo veci konať a rozhodnúť. V zmysle inštrukcií odvolacieho súdu, súd vyzval dňa 19.08.2021 a následne dňa 12.11.2021 matku maloletej prostredníctvom jej právneho zástupcu na predloženie listín, preukazujúcich aktuálne pomery maloletej, na základe čoho matka súdu dňa 21.02.2022 predložila doklady o tom, kam maloletá chodí od r.2018 do školy (Základná škola B.); kde maloletá býva (XX Q. Y., Z., I., XXXXX); akú má zabezpečenú lekársku starostlivosť (primárna starostlivosť X., oftalmológ- X., reumatológ- X., juvenilná artritída) a ktoré krúžky vo voľnom čase navštevuje (klavír, detský klub). Z predložených listinných dôkazov jasne vyplýva, že maloletá Kristína má v podmienkach aktuálneho bydliska vytvorené stabilné sociálne aj vzťahové väzby, navštevuje tu školu, lekára a záujmové činnosti. Napriek tomu, nemožno ignorovať skutočnosť o neoprávnenom presťahovaní dieťaťa. Matka odišla do USA s maloletou na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 01.08.2018, č.k. 25P/141/2018 -15, ktorým súd nahradil súhlas otca maloletej a povolil vycestovanie maloletej do USA na dobu najviac 90 dní tak, že termín odchodu bude najneskôr 01.08.2018 a termín návratu najneskôr do 30.11.2018. Od toho času sa matka s maloletou na územie Slovenska nevrátili. Otec inicioval konanie o návrat maloletej na územie SR ako krajiny obvyklého pobytu maloletej v zmysle Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (Haag, 1980), ktoré prebiehalo v USA. Obvodný súd v New Hampshire uznesením zo dňa 04.03.2020 rozhodol o tom, že právomoc na konanie vo veci starostlivosti o maloletú N. a vo veci výkonu rozhodnutia má slovenský súd (č.l.188 v sp.zn.17P/16/2018). Podstatným pre určenie právomoci súdu členského štátu vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu (vrátane konania vo veciach starostlivosti o maloleté dieťa), ktoré zmenilo pôvodné miesto svojho obvyklého pobytu, je nevyhnutné zodpovedanie otázky oprávnenosti presťahovania maloletého dieťaťa resp. jeho neoprávneného premiestnenia alebo zadržania, pretože až po zodpovedaní tejto otázky je možné určiť miesto obvyklého pobytu maloletého. Ústavný súd vo svojom náleze I. ÚS 192/2013-32 prisvedčil argumentácii sťažovateľa, že povinnosťou súdu pri posúdení otázky obvyklého pobytu na území určitého štátu je vysporiadať sa so všetkými relevantnými skutočnosťami konkrétneho prípadu a v prípade maloletého dieťaťa skúmať miesto jeho obvyklého pobytu s prihliadnutím na skutočnosť, kde sa má zdržovať na základe dohody rodičov alebo iných rozhodných skutočností, pričom dočasné či protiprávne opatrenia jedného z rodičov pri určení miesta obvyklého pobytu dieťaťa nemajú vplyv, resp. bez ďalšieho nič nemenia. V tejto súvislosti súd poukázal aj na právne závery uvedené v rozsudku SD EÚ z 22. decembra 2010 vo veci Barbara Mercredi/Richard Chaffe, z ktorého vyplýva, že samotné presťahovanie sa do iného štátu nezakladá samo o sebe automaticky obvyklý pobyt maloletého premiestneného bez súhlasu druhého rodiča, resp. dohody rodičov. Na základe uvedeného, vzhľadom na to, že z konaní vedených na Okresnom súde Bratislava IV (sp.zn. 25P/138/2015, 17P/16/2018, 13P/13/2019) je zrejmé, že otec s presťahovaním matky nesúhlasil (z čoho vyplýva napokon aj skutočnosť, že matka žiadala o nahradenie súhlasu otca na vycestovanie maloletej do zahraničia prostredníctvom súdu), Okresný súd Bratislava IV ustálil, že nakoľko maloletá do svojich 5 rokov žila na základe dohody rodičov a teda mala obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky, má naďalej právomoc vo veci maloletej konať a rozhodnúť, a to až do času kým nerozhodne v konaní vedenom pod sp.zn. 13P/13/2019 o nahradenie súhlasu otca s vyťahovaním maloletej do USA natrvalo, prípadne kým sa rodičia sami o presťahovaní nedohodnú.

13. Po oboznámení sa s návrhom navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, so všetkými listinnými dôkazmi založenými v súdnom spise, ako aj s obsahom spisov vedených na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 25P/138/2015, sp. zn. 17P/16/2018, sp. zn. 25P/24/2019 a sp. zn. 13P/13/2019 dospel súd k záveru, že v danom prípade sú splnené zákonné predpoklady odôvodňujúce zásah do pomerov účastníkov formou neodkladného opatrenia. Súd zistil, že rodičia maloletej boli manželia, toho času sú rozvedení a nežijú v spoločnej domácnosti. Maloletá je zverená do osobnej starostlivosti matky. Okresný súd Bratislava IV nahradil súhlas otca s vycestovaním maloletej na územie USA s

návratom najneskôr do 30.11.2018. Matka napriek tomu ostala s maloletou na území USA a na území Slovenskej republiky sa nevrátila. Otec sa toho času nachádza vo výkone trestu odňatia slobody a na základe rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k.11CoP/228/2021-1078 zo dňa 08.03.2022 má určený styk s maloletou prostredníctvom aplikácie Skype každý prvý pondelok v kalendárnom mesiaci stredoeurópskeho času od 12:30 hod. do 13:00 hod. Navrhovateľka, ako stará matka maloletej z otcovej strany, má aktuálne súdom upravený styk s maloletou tak, že je oprávnená stretávať sa s ňou každý nepárny kalendárny týždeň vo štvrtok v čase od 16,00 do 18,00 hod. a každý páry kalendárny týždeň v utorok a v piatok v čase od 16,00 hod. do 18,00 hod. Toto rozhodnutie sa v súčasnosti nerealizuje, navrhovateľka podala návrh na súdny výkon tohto rozhodnutia. Matka maloletej, podľa tvrdenia starej matky, bráni navrhovateľke v akomkoľvek styku s maloletou, neumožňuje jej ani kontakt prostredníctvom internetu. Vzhľadom k tomu, že navrhovateľka v súčasnosti nemá umožnený žiaden styk s maloletou, je podľa názoru súdu potrebné zasiahnuť do práv účastníkov formou neodkladného opatrenia, ktoré bude reflektovať aktuálnu situáciu. Podľa názoru súdu, je v záujme maloletej, aby mala zachovaný aspoň minimálny kontakt so svojou rodinou, aby sa zachovali rodinné vzťahy s príbuznými zo strany otca. Keďže z návrhu ako aj súvisiacich spisov vyplýva, že do času, kým maloletá odišla s matkou do zahraničia mala so starou matkou pomerne intenzívny kontakt. Takýto kontakt aktuálne nie je možné realizovať a to ani prostredníctvom otca maloletej, nakoľko je vo výkone trestu odňatia slobody, pričom je predpoklad, že výkone trestu odňatia slobody bude ešte pomerne dlhý čas. V súlade s účelom inštitútu neodkladného opatrenia, ktoré v tomto prípade nemá nahrádzať meritórne rozhodnutie vo veci a má zabezpečiť predovšetkým udržanie a nevyhnutný kontakt dieťaťa so starým rodičom, súd matke uložil povinnosť umožniť a zabezpečiť kontakt maloletej s navrhovateľkou - starou matkou maloletej prostredníctvom aplikácie Skype každý prvý pondelok v kalendárnom mesiaci stredoeurópskeho času v čase od 13.15 hod. do 13:30 hod, kedy je predpoklad, že maloletá bude mať možnosť pripojiť sa, vzhľadom na skutočnosť, že má v čase od 12:30 hod. do 13:00 hod. prostredníctvom aplikácie Skype súdom stanovený kontakt s otcom. Takto určený časový rozsah súd považoval za primeraný a nevyčerpávajúci maloleté dieťa, plne v záujme maloletého dieťaťa. S poukazom na vyššie uvedené súd vo zvyšku návrh navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

14. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 52 C.m.p.. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia uznesenia na súde, proti ktorého uzneseniu smeruje v 3 rovnopisoch. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie.